

CROCHIU PRIVIND ACTIVITATEA CULTURALĂ ȘI MEDICALĂ A DR. CHARLES LAUGIER

(scurtă prezentare)

Cercet. șt. III, dr. Loredana Ilin Grozoiu

Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopșor”,
Craiova, al Academiei Române

Cercet. șt. III, dr. Narcisa Maria Mitu

Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopșor”,
Craiova, al Academiei Române

Misiunea, pe care ne-am asumat-o cu ocazia celebrării unui secol de la apariția primului număr al Revistei „Arhivele Olteniei”, este aceea de a readuce la cunoștința auditoriului acțiunile, faptele unui mare iubitor de cultură al Craiovei din perioada de început a sec. XX. În articolul prezent vom elogia personalitatea și activitatea doctorului Charles Hyppolite Laugier, fondatorul publicației „Arhivele Olteniei”, care a dat dovadă de tenacitate și un spirit de organizare și entuziasm deosebit în demersul său pe tărâmul medical, cultural și științific din Oltenia.

Francez de origine, dr. Charles Laugier s-a născut la 21 iunie 1875, în localitatea Cernele din jud. Dolj, în familia inginerului constructor Victor și Blanche Laugier. A fost primul născut dintre cei patru copii ai familiei: Jules, Henry (general, fost comandant al liceului militar din Craiova) și Berthe. A fost căsătorit cu Gabrielle și a avut patru fiice: Jeanne, Gabrielle, Blanche și Caterina. Studiile preuniversitare le-a făcut la Liceul Carol I din Craiova (absolvit în 1892), iar pe cele universitare la București, la Facultatea de Medicină (1898). Se bucură de o ascensiune profesională rapidă și încununată de numeroase succese. În primii ani, a lucrat ca medic extern la spitalul de copii din București și ca intern la Spitalul Mărcuța. În perioada 1900-1903, a lucrat ca medic de plasă în județele Romanați și Dolj; între anii 1903-1908 ocupă postul de medic primar al jud. Gorj; medic primar al jud. Dolj (1908-1918), inspector general sanitar al Olteniei (1 ian. 1919-1 ian. 1923) și director al regiunii I sanitare (1 ian. 1923 – 15 aug. 1930). Există și o scurtă prezentare a acestuia, din care reiese că natura fusese destul de darnică cu domnia sa. „Om din plin... umplea sala cu persoana lui, și-era drag să-l privești, să-l asculți și-l admirai fără rezerve”. „Cap sintetic, înzestrat în același timp cu inteligență și stăruință” (SJAN Dolj, fond Studii, articole, monografii, dosar nr. 84, f. 55.).

De asemenea, trăsăturile afective, intelectuale și voliționale sunt admirabil surprinse și evocate de către prietenii, colaboratorii și admiratorii săi, cu ocazia înmormântării sale. „Ca suflet, eșea din comun; avea în conducerea săcietății tactul oamenilor aleși, care știu întotdeauna să uite de persoana lor, punând în interesele superioare ale instituțiilor ce conduc și ale societății ce te urmează de aproape și te judecă după faptele tale. Doctorul Laugier nu se ridică pe sine- era prea sus de altmitrelea - ci ridică pe alții prin sine. Căci numai cei mari și puternici, pot purta pe umerii lor, pe cei mici și fără putere. În toate ocaziile, la d-rul Laugier, aflai sfatul sincer și cuvântul împăciuitoar”. „Ca intelectual” se spunea „că adunase în capul lui comorile științei moderne. Nu era problemă la ordinea zilei să nu o cunoască în amănunt, din ori și ce domeniu ar fi fost luată această problemă și oricât de grea, sau de confuză – chiar și pentru

specialiști – ar fi fost concluziile sale, doctorul Laugier o sintetiza dintr-o singură privire și-i dedea soluția cea mai de pe urmă” (SJAN Dolj, fond Studii, articole, monografii, dosar nr. 84, f. 55).

Pe tărâmul medical, pe parcursul scurtei sale cariere, de numai trei decenii, doctorul Charles Laugier s-a implicat și a contribuit, pe lângă oferirea actului medical bolnavilor, și la înființarea de dispensare în localitățile în care acestea lipseau, construirea unor spitale noi, precum cel din Strehăia, extinderea, modernizarea și dotarea cu aparatură și inventarul necesar al altor spitale. Amintim, în acest sens, modernizarea Spitalului de contagioși din Craiova și reorganizarea „în acord cu cerințele și posibilitățile timpului” a Spitalului Filantropia, din același oraș, cu următoarele secții: interne, chirurgie, obstetrică-ginecologie, pediatrie, radiologie și dermatologie. Totodată, înființează o Școală de Agenți Sanitari (1 oct. 1908) pentru care întocmește un regulament de funcționare, o programă analitică (publică cartea Călăuza sanitarului în două volume).

Din documentele vremii, dar și din informațiile oferite de către cei care s-au aplecat asupra studiului personalității și a faptelor acestuia, precum doctorii Alexandru Olaru și Mihail Cănciulescu, profesorul C.D. Fortunescu, scriitorul Nicolae Popescu, Adrian Michiduță, reiese faptul că acesta a fost înzestrat cu „vocația ctitoriei”. Așadar, rolul pe care l-a jucat în dezvoltarea culturală a Craiovei este de prim ordin, acesta numărându-se printre fondatorii mai multor societăți medicale, culturale și economice precum: „Cercul Medico-Farmaceutic” (1902), „Prietenii Științei” (1915), „Universitatea Liberă” (înființată în 1922), Societatea cooperativă de credit și economie, precum și de întreprinderi comerciale, cooperative cu caracter sanitar „Sănătatea Doljului” (1915), constituirea Băncii „Creditul Agricol și Comercial” S.A. (1923), Băncii „Creditul craiovean”(1926).

Revista „Arhivele Olteniei” a apărut în peisajul cultural românesc în anul 1922, ca publicație trimestrială, sub conducerea dr. Charles Laugier, care în articolul redacțional din cadrul primului număr menționa: „E câțva timp, ani aproape, decând noi, câțiva, reuniți la Cercul Prietenilor Științei, din Craiova, ne trudem, ca pe lângă cele ce am făcut până acum pentru răspândirea științelor, să scoatem și o publicațiune periodică”. Profilul revistei a fost gândit ca fiind unul enciclopedic și el este făcut cunoscut încă din primul număr al revistei: „va nota toate mișcările de actualitate și mai cu seamă va cerceta și publica materialul documentar pentru trecutul Olteniei”, redactorii fiind convinși de faptul că „Oltenia este leagănul tuturor mișcărilor mari ale neamului”. Motivul pentru care se editează această revistă este prezentat de fondator „...ne dăm asemeni seama că în întreaga Oltenie se găsește atâta material documentar pentru trecutul nostru” iar necercetarea acestuia „ar fi fost o neiertată greșală” și că nu poate fi indiferent văzând „cu mâhnire ruinându-se, prăvălindu-se și prăfuindu-se tot ce forma caracterul sau mai bine caracteristica oltenească” („Arhivele Olteniei”, 1922, pp. 1-2). Dr. Laugier ne informează că ideea editării unei astfel de reviste era una mai veche dar că „ezitarea...era una firească”, având în vedere că niciunul dintre reprezentanții Societății „Prietenii Științei” nu avusese curajul să-și asume „inițiativa și răspunderea” unei astfel de publicații, din cauza dificultăților materiale „cât și moral și intelectual” cu care se confruntau publicațiile, în general, dar mai ales cele științifice, în vremea respectivă. Ion Bianu aprecia Revista „Arhivele Olteniei” ca fiind „o comoară neprețuită” pentru istoricii prezenți și viitori.

Valoarea revistei vine și de la colaborarea cu mari intelectuali români, oameni de știință și cultură, precum: N. Iorga, Ion Bianu, A. Sacerdoțeanu, N. A. Constantinescu, Ion Conea, S. Mehedinți, G. Bogdan-Duică, Iorgu Iordan, Ștefan Pașca, Tache Papahagi, Ion Mușlea, George Vâlsan, V. Mihăilescu, Al. Borza, Raul Călinescu, dr. O. Marcu, dar și intelectuali

precum: Ch. Laugier, C. D. Fortunescu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, I. Dongorozzi, M. D. Ioanid, Paul Constant, Elena Farago, Șt. Ciuceanu, Nicolae al Lupului (Popescu), G. Gerota, T. G. Bulat ș.a.

În paginile revistei, Ch. Laugier a publicat numeroase articole și note, abordând diferite teme științifice și culturale. A condus revista în calitate de director în primul an, apoi împreună cu C.D. Fortunescu în codirectorat. Începând cu anul 1926, rămâne doar cu titlul de fondator, Fortunescu fiind director până în anul încetării apariției.

Doctorul Ygrec, referindu-se la această revistă, spunea „Opera lui admirabilă «Archivele Olteniei» este ilustrația vie a energiei în direcția culturală ce o poate desvolta un om superior în orice mediu s-ar afla” (SJAN Dolj, fond Studii, articole, monografii, dosar nr. 84, f. 64).

După moartea fondatorului său, Revista a rămas consecventă programului său, continuând să publice cercetări cu privire la trecutul Olteniei, cât și informații referitoare la manifestările culturale ale prezentului: „Înseamnă însă aceasta că ne vom limita numai la publicațiile referitoare exclusiv la Oltenia? – scria în Primul cuvânt Ch. Laugier. Desigur că nu; suntem o părticică dintr-un tot, o regiune dintr-o țară, și tot ce atinge țara, toate progresele științei, toate mișcările și manifestările sociale ne ating și pe noi; regionalism nu înseamnă exclusivism”.

Ministrul Vasile Rădulescu afirma, cu ocazia înmărmântării acestuia: „Generațiile viitoare îl vor găsi pretutindeni, în fiecare colț al acestei provincii, pentru că uriașa sa activitate a trecut de mult dincolo de granițele medicinei în domeniul larg al sociologiei legându-și de-apururi viața sa scurtă și trecătoare de viața vecinică a acestui oraș și a acestei provincii” (SJAN Dolj, fond Studii, articole, monografii, dosar nr. 84, f. 54).

Conjungând informațiile existente, vedem cât de variate erau domeniile în care a activat dr-ul Laugier, activitatea sa influențând, evident, viața culturală și medicală a orașului Craiova. În această deosebită operă nu a lucrat singur, ci cu ajutorul intelectualilor adunați în jurul său, mare parte dintre aceștia fiindu-i colegi și prieteni încă din timpul liceului.